

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Dumitru Mardari,
Maria Ghervas,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 19 iulie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2018, declarat de inculpata

*Manolii Liliana XXXXX, născută la
XX XXXXXX XXXX în XXXXXX, XXXXXX,
locuitoare a XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX,
cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 02.02.2018 – 19.07.2018,
instanța de apel: 17.08.2018 – 02.10.2018,
instanța de recurs: 05.12.2018 – 05.02.2019.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 19 iulie 2018, Manolii Liliana a fost condamnată în baza art. 322 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25.000 lei.

2. Instanța a constatat că la 10 iunie 2017, aproximativ orele 15.00, inculpata Manolii L., urmărind scopul transmiterii legale a obiectelor interzise persoanei deținute în penitenciar și acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, aflându-se în apropierea Pieței Centrale din str. Armenească, mun. Chișinău, a transmis lui Struli R. un colet cu produse alimentare destinat soțului său Manolii A., deținut în Penitenciarului nr. 9-Pruncul, care este condamnat și execută pedeapsa cu închisoarea în penitenciarul menționat.

Ulterior, Struli R., ajungând la Penitenciarului nr. 9-Pruncul, situat pe str. Pruncului 44, mun. Chișinău, fiind în camera de primire a coletelor de pe teritoriul penitenciarului, apropiindu-se de colaboratorii penitenciarului, Ignat D. și

Potîrnice C., a încercat să transmită prin intermediul lor pe numele deţinutului Berdaga A., coletul cu produse alimentare transmis de către Manolii L., destinat soţului acesteia Manolii A.

Tot atunci, fiind verificat interiorul coletului pe care Struli R. a încercat să-l transmită în interiorul penitenciarului, de către angajaţii instituţiei penitenciare a fost depistată o caserolă din plastic cu dulciuri, în care se aflau bucăţi de substanţă de culoare albă asemănătoare unei pastile cu inscripţia „B”, care au fost ridicate prin procesul-verbal de percheziţie (control, cercetare) şi ridicare din 10.06.2017. Conform raportului de constatare tehnico-ştiinţifică nr. 34/12/1-R-3804 din 13.07.2017, fragmentele de substanţă (0,29 gr.) de culoare albă separate de substanţa cu aspect de praf, prezentate la examinare într-o caserolă din polimer, depistate şi ridicate în timpul controlului coletului din Penitenciarul nr. 9, transmis de către Struli R., conţine buprenorfin, care se atribuie la **substanţele psihotrope**.

Astfel, prin acţiunile sale, inculpata, a săvârşit infracţiunea prevăzută de art. 322 alin. (1) Cod penal, ca **încercarea de a transmite tănuuit de la control** persoanelor deţinute în penitenciare **a substanţelor psihotrope**.

Instanţa a reţinut că inculpata nu a recunoscut vina.

Potrivit raportului de constatare tehnico-ştiinţifică nr. 34/12/1-R-3804 din 13.07.2017, fragmentele de substanţe (0,29 gr.) de culoare albă separate de substanţa cu aspect de praf, prezentate la examinare într-o caserolă din polimer, depistate şi ridicate în timpul percheziţiei unui colet din Penitenciarului nr. 9, transmis de către Struli R., conţin *buprenorfin*, care se atribuie la substanţele **psihotrope**.

Instanţa a concluzionat că vinovăţia inculpatei este dovedită integral şi i-a încadrat acţiunile în baza art. 322 alin. (1) Cod penal, ca **încercarea de a transmite prin tănuire** persoanelor deţinute în penitenciare a **substanţelor psihotrope**.

3. Avocata Oxana Secrieru şi inculpata au declarat apel, solicitând casarea sentinţei şi pronunţarea unei noi hotărâri, prin care ultima să fie achitată.

Apelantele au invocat că sentinţa este neclară şi nemotivată, inculpatei fiindu-i lezat considerabil dreptul la utilizarea căii de atac, apărarea putând doar să presupună ce a avut în vedere instanţa de fond la adoptarea sentinţei.

Totodată, au fost ignorate declaraţiile iniţiale ale lui Struli R., anexate la materialele cauzei, potrivit căror substanţele au fost depistate în alt colet, cel transmis de mătuşa sa.

Or, inculpata a fost condamnată pentru o faptă care nu întruneşte elementele infracţiunii, în acţiunile acesteia de transmitere a unui colet cu produse alimentare soţului nefiind întrunite elementele constitutive ale infracţiunii, nefiind constatate alte circumstanţe.

Sentinţa este fondată pe presupuneri, lipsind probe ce ar dovedi vinovăţia inculpatei.

Mai mult, instanţa de fond nu a dat o apreciere argumentelor şi probelor apărării, iar în lipsa unui răspuns clar şi explicit referitor la argumentele esenţiale invocate, hotărârea judecătorească este una nemotivată.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 02 octombrie 2018, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just concluzionând că inculpata ***a săvârșit infracțiunea incriminată.***

Astfel, din probele administrate rezultă cu certitudine culpa inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 322 alin. (1) Cod penal, iar potrivit declarațiilor coroborate ale martorilor, acțiunile acesteia au fost direct îndreptate ***spre transmiterea substanțelor interzise*** în penitenciar și indică indubitabil că ea a comis fapta incriminată.

Or, inculpata a săvârșit infracțiunea incriminată, iar acțiunile ei se încadrează în temeiul art. 322 alin. (1) Cod penal, ca ***încercarea de a transmite prin tănuire*** persoanelor deținute în penitenciare ***a substanțelor psihotrope.***

5. Inculpata a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că instanțele de fond și de apel nu au argumentat motivul respingerii probelor apărării, aceste concluzii fiind contrare legii, deoarece instanța de apel nu a corectat eroarea admisă de instanța de fond, în sensul că sentința de condamnare nu trebuie să conțină formulări care demonstrează sau pun la îndoială vinovăția altor persoane pentru săvârșirea infracțiunii, iar instanța de apel a omis să se expună asupra acestor aspecte invocate în apelul declarat.

Deci, în cazul stabilirii vinovăției inculpatei, instanța de apel urma să dezvăluie această concluzie, cu expunerea asupra fiecărei probe a acuzării pusă la baza soluției de condamnare, la caz fiind efectuată o apreciere eronată și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei, ce indică cert la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției instanței de fond prin prisma prevederilor legale.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele

învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4), 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată trebuie să soluționeze chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 2. din decizie*):

a) nu a judecat cauza în raport cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, în special cu invocarea că: *„Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-3804 din 13.07.2017, fragmentele de substanță (0,29 gr.) de culoare albă separate de substanța cu aspect de praf, prezentate la examinare într-o caserolă din polimer, depistate și ridicate în timpul controlului coletului din Penitenciarului nr. 9, transmis de către Struli R., conține buprenorfin, care se atribuie la substanțele psihotrope. Conform pct. 193 al Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006, ”Privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora” potrivit căruia **substanța narcotică – buprenorfin în cantitatea depistată de 0,29 gr. constituie proporții deosebit de mari**”, cât și cu încadrarea juridică că: „prin acțiunile sale intenționate, Manolii Liliana a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 322 alin. (1) Cod penal, ca **încercarea de a transmite prin orice mijloace persoanelor deținute în penitenciare a substanțelor stupefiante, psihotrope și/sau a altor substanțe cu efecte similare, a căror transmitere este interzisă, dacă această acțiune a fost săvârșită în proporții mari**”.*

Or, nu a înlăturat divergențele din rechizitoriu, nestabilind clar și motivat la ce categorie de substanțe se atribuie *buprenorfinul - narcotice sau psihotrope*.

Totodată, nu a motivat de ce a exclus din învinuirea formulată inculpatei elementele calificative *„prin orice mijloace..., a substanțelor stupefiante..., și/sau a altor substanțe cu efecte similare..., a căror transmitere este interzisă”*;

b) a depășit limitele învinuirii formulate, deoarece a constatat că inculpata a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 322 alin. (1) Cod penal, prin ***tăinuire de la control*** – calificativ neincriminat ultimei prin rechizitoriu.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință neîntemeiată legal;

b) a depășit limitele învinuirii, deoarece a constatat în că inculpata a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 322 alin. (1) Cod penal, pin ***tăinuire de la control...***, ***acțiunile acesteia fiind direct îndreptate spre transmiterea substanțelor interzise*** – calificative neincriminate ultimei prin rechizitoriu;

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi raportul de constatare nr. 34/12/1-R-3804 din 13.07.2017 (*vol. I. f.d. 23*), ordonanțele de recunoaștere a corpurilor delictive din 29.08.2017 și de transmitere a mijloacelor de probă în camera de păstrare (*vol. I. f.d. 28-29*), ordonanța de recunoaștere și de anexare a corpurilor delictive, mijloacelor de probă la cauza penală din 10.11.2017 (*vol. I. f.d. 174*);

d) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de apărare și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3., 5. din prezenta decizie.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat în modul prevăzut de lege asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, luând în considerare și că prin Legea nr. 157 din 14.10.2018 a fost modificată dispoziția alin. (1) din art. 322 Cod penal, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de inculpata Manolii Liliana XXXXXX, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2018, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 05 martie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Dumitru Mardari

Maria Ghervas